

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 8 ¹ , 11, 17 ¹ , 18, 18 ² straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 18 ² straipsniu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).
Projekto rengėjas	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
Projekto tikslas	<p>Įstatymo projektu siekiama:</p> <ul style="list-style-type: none">- tinkamai įgyvendinti Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2020 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 1S-77 (2020) „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu patvirtintų Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių ir Lietuvos transporto saugos administracijos veiksmų jas įgyvendinant atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“ (toliau – KT nutarimas) ir teismų sprendimus;- reformuoti tolimojo susisiekimo autobusais sistemą ir nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas organizuojant keleivių vežimą tolimojo susisiekimo maršrutais;- nustatyti maršrutų nustatymo kriterijus;- įtvirtinti viešųjų paslaugų teikimą organizuojant tolimojo susisiekimo maršrutus;- suvienodinti reikalavimus autobusų stotims;- atlikti kitus reikiamus įstatymo nuostatas patikslinančius ir redakcinio pobūdžio pakeitimus.
Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)*	
Poveikis atitinkamai sričiai	<p>Sritis: keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais veiklos teisinis reguliavimas.</p> <p>Įsigaliojus priimto įstatymo nuostatomis ir užtikrinus jo tinkamą įgyvendinimą, vadovaujantis įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimais, bus pasiektos šios naudos:</p> <ul style="list-style-type: none">- užtikrinta konkurencija tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais srityje;- nustatyti kriterijai, pagal kuriuos nustatomi tolimojo susisiekimo maršrutai;- įtvirtinta galimybė teikti viešąsias paslaugas tolimajame susisiekime, siekiant užtikrinti tolimojo susisiekimo maršrutų tinklo efektyvumą.
Poveikis valstybės finansams	Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų 2022 metams nereikės, tačiau Įstatymo projektu bus numatytas viešųjų paslaugų teikimo tolimojo susisiekimo maršrutais organizavimas, todėl tikslesnis kitiems metams reikalingas valstybės biudžeto lėšų kiekis bus aiškus nustačius šios paslaugos poreikį. 2022 m. balandžio 14 d. duomenimis, iš 306 tolimojo susisiekimo maršrutų 61 maršrutas buvo sustabdytas dėl Covid-19 pandemijos ir šių maršrutų sustabdymas vis dar nėra atšauktas pačių vežėjų. Manytina, kad šie maršrutai nėra finansiškai naudingi

vežėjams, todėl įsigaliojus Įstatymo projekto pakeitimams tokie maršrutai būtų organizuojami viešųjų paslaugų teikimo būdu ir finansuojami valstybės biudžeto lėšomis. Preliminariais skaičiavimais, reikės apie 1 mln. Eur papildomų biudžeto lėšų viešųjų paslaugų teikimui organizuoti 61 tolimojo susisiekimo maršrutui 2023 metais.

**Poveikis
administracinei
naštai**

Autobusų stotys įpareigojamos turėti interneto svetainę ir viešai (autobusų stoties interneto svetainėje) skelbti autobusų stoties darbo reglamentą, teikti pranešimus apie tolimojo susisiekimo maršrute nutrauktus reisus bei nereguliarųjį autobusų eismą pagal vežėjus per Transporto saugos administracijos informacinę sistemą nedelsiant, tačiau ne vėliau kaip kitą darbo dieną, o savivaldybių vykdomosioms institucijoms – jų nurodytu būdu. Taip pat numatoma prievolė vežėjams, gavusiems leidimą, ne vėliau kaip prieš 2 darbo dienas iki veiklos pradžios atitinkamame tolimojo susisiekimo maršrute ir (arba) tvarkaraščio pakeitimo atveju informuoti autobusų stotis ir bilietų platinimo sistemų valdytojus arba kitus bilietų platintojus apie pradedamą vykdyti veiklą, sudaryti galimybę įsigyti bilietą internetu iš anksto ir autobuse, turėti Lietuvos Respublikoje ar užsienio valstybėje registruoto banko ar draudimo bendrovės išduotą keleivių vežimo tolimojo susisiekimo maršrutais užtikrinimo garantiją.

Dalis šių įpareigojimų yra įgyvendinami dalies ūkio subjektų jau dabar, tačiau norima suvienodinti ir pagerinti teikiamų paslaugų kokybę įtvirtinant reikalavimus įstatymo lygiu.

Išsamus administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimas pateikiamas Teisės aktu sukeliamų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaitoje.

**Poveikis
konkurencijos
sąlygoms**

KT nutarimu nustatyta, kad Lietuvos transporto saugos administracija 2018 m. be konkurencingos procedūros, sudarydama 42 keleivių vežimo tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais sutartis (toliau – sutartis) su tais pačiais vežėjais dėl tų pačių maršrutų, privilegijavo juos, diskriminavo kitus ūkio subjektus, dėl to atsirado skirtingos konkurencijos sąlygos esamiems vežėjams ir kitiems ūkio subjektams, norintiems ir galintiems teikti tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje. Lietuvos transporto saugos administracija įpareigota per KT nutarime nurodytą laikotarpį nutraukti minėtas 42 sutartis ir organizuoti konkurencingą procedūrą naujiems vežėjams parinkti.

Įstatymo projektu numatoma konkurencinga procedūra (Įstatymo projekto 5 straipsnis), pagal kurią bet kuris reikalavimus atitinkantis, pranešimą, kuriuo deklaruojama atitiktis nustatytiems reikalavimams, pateikęs ir Lietuvos transporto saugos administracijos leidimą vežti keleivius tolimojo susisiekimo maršrutu (toliau – leidimas) gavęs vežėjas gali vežti keleivius tolimojo susisiekimo maršrutu. Leidimas galioja neterminuotai, vežėjas gali gauti leidimą ir vežti keleivius tolimojo susisiekimo maršrutu neatsižvelgdamas į tai, ar maršrute, kuriame, gavęs leidimą, jis teiks vežimo tolimojo susisiekimo maršrutu paslaugas, jau

veikia kitas vežėjas. Visi reikalavimai, susiję su veiklos vykdymu ir leidimo gavimu, yra vienodi visiems ūkio subjektams. Sudaromos vienodos konkurencinės sąlygos tiek jau veikiantiems, tiek ir į rinką ateinantiems naujiems vežėjams.

Vienas iš visiems tolimojo susisiekimo maršrutu norintiems vežti vežėjams taikomų reikalavimų vykdyti veiklą yra reikalavimas tolimojo susisiekimo maršruto, kai jo pradžia sutampa su geležinkelio maršruto pradžia, tvarkaraščius sudaryti tokiu būdu, kad išvykimo tomis pačiomis kryptimis laikas būtų bent 10 minučių iki geležinkelių transporto išvykimo laiko ir po jo (toliau – reikalavimas).

Pažymėtina, kad nustatytas reikalavimas neturės įtakos nei tiesiogiai, nei netiesiogiai vežėjų galimybėms įeiti į keleivių vežimą tolimojo susisiekimo maršrutais rinką, konkuruoti joje tarpusavyje ir joje išlikti, kadangi reikalavimu nesudaroma galimybė, draudžianti vežėjams veikti keleivių vežimo tolimojo susisiekimo maršrutais rinkoje tuo atveju, jeigu tolimojo susisiekimo maršrutas sutaptų su geležinkelių transporto maršrutu, taip pat reikalavimas nesukurs papildomų įėjimo į keleivių vežimą tolimojo susisiekimo maršrutais rinką kaštų, nes tolimojo susisiekimo maršrutų tvarkaraščius sudaro pats vežėjas ir jam nenustatoma pareiga papildomai suderinti tvarkaraštį su geležinkelio įmone (vežėju) tuo atveju, jeigu tolimojo susisiekimo maršrutas sutaptų su geležinkelių transporto maršrutu.

Be to, reikalavimu nesiekama riboti konkurencijos tarp skirtingų keleivių vežimo rūšių (šiuo metu Lietuvoje geležinkelių transportu keleiviai vežami 27 maršrutais, o tolimojo susisiekimo maršrutų yra 257; atsižvelgiant į projektą nustatomus kriterijus tolimojo susisiekimo maršrutų skaičius gali keistis, tačiau bet koku atveju tolimalis susisiekimas autobusais turi didelį pranašumą rinkoje prieš susisiekimą geležinkeliais), priešingai, siekiama prisidėti prie Europos Sąjungos žaliojo kurso įgyvendinimo – siekti didesnio efektyvumo ir tvaresnių kelionių, t. y. remti perėjimą prie švaresnio, ekologiškesnio ir pažangesnio judumo ir racionalaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo (keleivių vežimas geležinkelių transportu yra dotuojamas – visiems 27 maršrutams yra sudarytos viešųjų keleivių vežimo paslaugų sutartys). Taip pat pažymime, kad reikalavimu nustatytas 10 minučių skirtumas nesuteikia išskirtinio pranašumo geležinkelių transportui dėl per mažo laiko tarpo, bet lemia prielaidas tankesniai viešojo transporto tinklui, kuris suteikia didesnę pasirinkimo laisvę galutiniams vartotojams. Siekiama jas suderinti ir taip plėsti susisiekimo tinklą, mažinant besidubliuojančius reisus ir nukreipiant resursus į blogiau pasiekiamas teritorijas. Reikalavimas derinti transporto tvarkaraščius yra racionalus, atsižvelgiant į tai, kad geležinkelių infrastruktūros pajėgumai yra riboti ir patvirtinami dar iki įsigaliojant metiniam traukinių tvarkaraščiui, kurio pakeitimo galimybės tvarkaraščio galiojimo metu yra smarkiai ribotos dėl to, kad pakeitimai lemia kitų – ne tik keleivinių – traukinių eismo pakeitimus, o kelių transporto priemonių galimybės prisitaikyti prie pokyčių yra gerokai lankstesnės dėl paprastos prieigos prie kelių infrastruktūros.

Pažymėtina, kad reikalavimas neriboja autobusų ir geležinkelio vežėjo galimybės konkuruoti. Geležinkelių transportas negali laisvai nustatyti

bilietai kainos – keleivių vežimo geležinkelių transportu vietinio susisiekimo maršrutais tarifus nustato geležinkelio įmonė (vežėjas), vadovaudamasi galiojančiais Europos Sąjungos, Lietuvos Respublikos ir bendrovės patvirtintais teisės aktais, kitais dokumentais, reglamentuojančiais kainodaros ir (ar) nuolaidų nustatymo klausimus.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal kainodaros taisykles, geležinkelių vežėjo iš valstybės gaunamos sumos patirtiems nuostoliams teikiant viešąsias keleivių vežimo paslaugas kompensuoti niekaip nedaro įtakos traukinio bilieto kainai, kadangi traukinio bilietai kainodara nėra susieta su kompensacijos dydžiu.

Taigi, atlikus sprendimo poveikio konkurencijai vertinimą, siūlomas reikalavimas nedarys neigiamo poveikio konkurencijai, todėl tolesnis vertinimas atliekamas nebus.

Kita svarbi informacija

Nėra.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Marius Pakėnas
Pareigos	Kelių ir oro transporto politikos grupės patarėjas
Institucija (padalinys)	Susisiekimo ministerija
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	Tel. (8 5) 239 3928, el. p. marius.pakenas@sumin.lt